

RECENZJE

Maria Jazowska-Gumulska

Dzieci – książki – biblioteki

Dziecko i książka. Materiały z ogólnopolskiej konferencji, Biblioteka Narodowa 27-28 października 2003 roku, pod red. Grażyny Lewandowicz-Nosał, Warszawa 2004

Pod koniec lata 2004 roku ukazały się materiały z niezwykle cennej dla środowiska bibliotekarskiego konferencji metodycznej „Dziecko i książka”, zorganizowanej w dniach 27 i 28 października 2003 roku pod patronatem ministra kultury, staraniem Biblioteki Narodowej przy współudziale Instytutu Adama Mickiewicza w Krakowie i Polskiej Izby Książki. Obrady odbywały się w Sali Konferencyjnej Biblioteki Narodowej, wzięło w nich udział lobby książki dziecięcej, przedstawiciele instytutów kształcących bibliotekarzy oraz liczna grupa bibliotekarzy z całego kraju. We wstępie do materiałów z konferencji Grażyna Lewandowicz-Nosał przypominała wystąpienie ministra Waldemara Dąbrowskiego rozpoczynającego obrady. Podkreślił on wpływ czytania na rozwój człowieka oraz materialną i kulturalną pomysłowość społeczeństwa. Zapoznał z realizacją założeń trzyletniego programu na rzecz promocji książki i czytelnictwa, poinformował zebranych o przedsięwzięciach finansowych ministerstwa, umożliwiających odtworzenie sieci bibliotecznej, uzupełnianie zbiorów oraz podnoszenie ich jakości zgodnie z potrzebami społecznymi.

Założenia programowe konferencji, wypracowane w czasie spotkań roboczych, skupiły się wokół „czterech raportów”, które objęły cztery zagadnienia: literatura dla dzieci, rynek książki dziecięcej, czytelnictwo oraz biblioteki dla najmłodszych. W ramach pierwszego z nich Grzegorz Leszczyński dokonał wartościującego przeglądu najważniejszych gatunków i tematów współczesnej literatury dla dzieci. Wskazał na dobrą kondycję polskiej poezji dla dzieci, którą kontynuują poetki o utrwalonej już pozycji w tej odmianie piśmiennictwa, jak Wanda Chotomska, Dorota Gellner, Joanna Kulmowa, Joanna Papuzińska i Emilia Waśniowska; z najnowszych tomów wymienia wiersze Zofii Beszczyńskiej, Małgorzaty Strzałkowskiej i Marka Ławrynowicza. Podobnie jak poezja, proza dla młodszych odbiorców rozwija się wielokierunkowo, autor wystąpienia zwrócił uwagę na ożywienie polskiej tradycji legendowej w *Legendach polskich* W. Chotomskiej. W dziedzinie prozy przeznaczonej dla młodzieży czynne jest pokolenie pisarzy doświadczonych, m.in.

Ewa Nowacka, Marta Tomaszewska, Krystyna Siesicka, poszukujących nowych tematów i atrakcyjnych form wyrazu artystycznego. Z młodszej generacji wymienił Dorotę Terakowską, Małgorzatę Musierowicz, Martę Fox, Piotra Bogusława Jędrzejczaka i Magdę Papuzińska, wskazując na nowatorskie i mocno osadzone w realiach współczesnych pomysły fabularne ich powieści. Wśród przekładów odnalazł G. Leszczyński wiele nieudanych przeróbek literatury klasycznej, ale wskazał także na wartościowe adaptacje, np. dokonane przez Gianniego Rodariego opowieści o przygodach Pinokia i *Alicji w Krainie Czarów*. Z dziedziny tzw. antypedagogiki powołał się na książki Roalda Dahla oraz cykl opowieści o Koszmarnym Karolku Franceski Simon. Zwrócił uwagę na popularność w czytelnictwie dziecięcym tematyki grozy i obecność horrorów, w których dzieci znajdują własne doświadczenia. Narastaniu zainteresowań horrorem dla dzieci towarzyszy wydawanie książek o zabarwieniu antyestetycznym, co nie jest nowością na rynku książki. Krytyka towarzyszy większości inicjatyw związanych z sytuacją książki dziecięcej. Głośna akcja „Cała Polska czyta dzieciom” jest w ostatnim okresie najlepiej zorganizowaną formą popularyzacji czytelnictwa. Nagrody i wyróżnienia za twórczość dla dzieci, do tego jeszcze popularyzowane przez media, są także dowodem wysokiej rangi twórczości dla młodego odbiorcy.

Szerzej omówił rynek książki dla dzieci i młodzieży Michał Zając. Na konferencji zaprezentował dalszy ciąg swoich badań, które przedstawił w 2000 roku w *Promocji książki dziecięcej* oraz w *Raporcie o książce dla dzieci i młodzieży* z roku 2002, konfrontując je z podobnymi badaniami prowadzonymi przez Łukasza Gołębiewskiego. Zapoznał z kondycją wydawnictw specjalizujących się w publikacji książek dla dzieci najmłodszych, starszych, literatury edukacyjnej, książek dla młodzieży oraz lektur szkolnych. Wnioski z badań zbliżone są do krytycznych spostrzeżeń G. Leszczyńskiego, a zostały poszerzone o refleksję nad zaniedbaniami wydawców, którzy bezkrytycznie wydają książki licencyjne, przyczyniając się do upadku krajowej ilustracji książkowej.

Doświadczeniami o harmonijnej współpracy jednostek rządowych z bibliotekarzami, pisarzami, wydawcami w Danii podzieliła się Bogusława Sochańska, podkreślając kilkakrotnie demokratyczny charakter kultury dziecięcej w tym kraju. Zaprezentowała uwagi o rynku wydawniczym, literaturze dla dzieci w bibliotekach, zapoznała z zadaniami Centrum Literatury Dziecięcej oraz wysoką rangą pisarstwa dla dzieci wyróżnianego licznymi nagrodami.

W bloku wystąpień o charakterze informacyjnym Jan Malicki i Aleksandra Pethe wskazali na nową sytuację „Guliwera” na specjalistycznym rynku czasopism o książce dla dziecka. Pismo związało obecnie swoje losy z Biblioteką Śląską w Katowicach nie zmieniając zasadniczo swego profilu wypracowanego przez długie lata pod redakcją Joanny Papuzińskiej. Obecny redaktor naczelny Jan Malicki zapowiedział chęć utworzenia nowego stowarzyszenia miłośników literatury dziecięco-młodzieżowej „Guliwer” i przedstawił jego cele.

Irena Bolek – długoletni redaktor działu krytycznego o literaturze dla dzieci i młodzieży w „Nowych Książkach”, poinformowała o wkładzie tego działu w rozwój fachowej, rzetelnej i wartościującej informacji o nowościach z dziedziny tego piśmiennictwa. Pismo angażuje się w sprawę „dziecko i książka” nie tylko poprzez recenzje, lecz także okolicznościowe materiały publicystyczne. W roku 2002 ukazały się na przykład artykuły o stanie przygotowań do targów książki w Bolonii, gdzie Polska była gościem honorowym, oraz o wystawie „Pro Bolonia”. Po śmierci Astrid Lindgren zamieszczono obszerną notę o jej twórczości, informowano o bieżących problemach związanych z upowszechnianiem czytelnictwa dziecięcego, przeprowadzono liczne wywiady z pisarzami oraz dyskusje redakcyjne poświęcone literaturze dziecięcej. I. Bolek podzieliła się smutną refleksją o braku zainteresowania wydawców dalszymi losami książki po jej wydaniu, jej rzetelną rekomendacją. Wydawcy nie przysyłają egzemplarza do zrecenzowania, a redakcja nie ma funduszy na zakup nowości. Ale skoro nawet Biblioteka Narodowa nie jest w stanie wyegzekwować do końca swoich uprawnień do egzemplarza obowiązkowego, to redakcja pisma krytycznego, nie mająca takich przywilejów, tym bardziej nie może dotrzeć do większości nowości. Autorka wystąpienia wspomniała o niezwyklej rzetelności recenzentów, wymieniając ich nazwiska. Są wśród nich profesorowie akademicki – wykładowcy literatury dla dzieci i młodzieży, edytorzy, krytycy literaccy, a także wielokrotnie sami pisarze.

Z ideą stworzenia i ogłoszenia „Kanonu Książek dla Dzieci i Młodzieży” zapoznał Piotr Dobrołęcki, Wymienił instytucje wspierające pomysł, grupę ekspertów – osoby zasłużone dla książki i literatury dziecięcej, które podały najlepsze ich zdaniem tytuły. Promocja „Kanonu” prowadzona jest profesjonalnie, a pomysł obdarowania tymi wyselekcjonowanymi książkami 1000 bibliotek, w tym także gminnych, jest pozytywnym przedsięwzięciem.

W tej informacyjnej części konferencji znalazł się czas dla przypomnienia trwającej już od trzech lat akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Marzena Secomska-Rozenbaum przypomniała okoliczności powstania Fundacji „ABCXXI – Program Zdrowia Emocjonalnego” oraz cele akcji. Wspomniała o trwających konkursach oraz bibliotekach aktywnie promujących akcję, a także książkach polecanych do głośnego czytania, zwłaszcza z opracowanej przez Fundację Złotej Listy Książek.

O Polskiej Sekcji IBBY na tle międzynarodowego stowarzyszenia mówiła obecna jej przewodnicząca Maria Czernik. Sekcja co roku organizuje konkurs na Książkę Roku, nagradzając autorów oraz ilustratorów, a także przyznając wyróżnienia bibliotekarzom za propagowanie czytelnictwa i animację kulturalną w środowisku. Przykrą wiadomością jest informacja o zawieszeniu – z braku środków finansowych – Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Janusza Korczaka, przyznawanej co dwa lata od 1978 do 2000 roku. Co dwa lata Sekcja zgłasza najlepsze książki na Listę Honorową IBBY (dawniej Lista Honorowa im. Hansa Christiana Andersena) w kategoriach: autor, tłumacz i ilustrator oraz do najbardziej prestiżowej nagrody IBBY – Medalu im. H.Ch. Andersena. Nominacjami do najnowszej Nagrody

Pamięci Astrid Lindgren również zajmuje się Sekcja. Medale za całokształt działalności twórczej przyznaje Polska Sekcja rodzimym autorom i grafikom od roku 2000. Bardzo aktywne są formy współpracy z ilustratorami książek dziecięcych – autorka wystąpienia zapoznała z większością ciekawych inicjatyw tej grupy artystów książki. Dobrze działa współpraca z zagranicznymi ośrodkami badawczymi oraz krajowymi instytucjami wspierającymi społeczne akcje na rzecz książki dla młodego odbiorcy.

Zebrani na konferencji bibliotekarze usłyszeli także wiele cennych informacji o Muzeum Książki Dziecięcej w Warszawie, które jest działem specjalnym Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy. Charakterystyka księgozbioru, zasady jego gromadzenia i uzupełniania, wykorzystanie zbiorów dla celów naukowo-badawczych oraz uczestnictwo w wielu krajowych i międzynarodowych formach popularyzacji książki dziecięcej, wskazują na wysoką rangę społeczną tej instytucji. Działalność informacyjna Muzeum jest bardzo zróżnicowana, a niezwykle cenną inicjatywą jest opracowywana corocznie od roku 1964 *Bibliografia z zakresu historii i krytyki literatury dla dzieci, bibliotekarstwa i czytelnictwa dziecięcego*. Drugim ważnym przedsięwzięciem jest wydawana sukcesywnie bibliografia retrospektywna literatury dla dzieci i młodzieży. Ewa Gruda, prezentując szczegółowo wszechstronne formy działalności Muzeum, przypomniała także o wystawach, które odbyły się w tej placówce oraz sesjach i seminariach poświęconych literaturze dla dzieci. W obecnej sytuacji książki wszelkie działania promujące książkę wartościową poprzez pisanie o niej, organizowanie spotkań z autorami, ilustratorami, dobrze pomyślane wystawy i zainteresowanie wydawców rodzimą literaturą są ze wszech miar pożyteczne.

W drugim dniu obrad wystąpienia referentów dotyczyły czytelnictwa dzieci i młodzieży oraz kondycji i działalności bibliotek publicznych dla tej kategorii czytelników. Danuta Świerczyńska-Jelonek, znana czytelnikom „Guliwera” z systematycznych przeglądów czytelnictwa młodych odbiorców książki, w referacie: „Czytają? Nie czytają? Książka w perspektywie dzieciństwa”, zaprezentowała w krótkim wprowadzeniu do swojego referatu charakter badań nad czytelnictwem dzieci od przełomu XIX i XX wieku, sygnalizując coraz większy wpływ pedagogiki i psychologii na wybory czytelnicze. Badaniami objęła dzieci uczęszczające do zerówki, jeszcze słabo czytające, uczniów trzeciej i szóstej klasy szkoły podstawowej. Interesujące wnioski wynikły z badania głośnego czytania, jako doświadczenia dzieciństwa, utrwalone w śladach pamięci lektur. Referentka skrupulatnie przedstawiła wyniki badań oraz wnioski, skonfrontowane z opublikowanymi wcześniej danymi z badań czytelnictwa uczniów klas V–VIII z regionu płockiego. Nowatorskie podejście umożliwiło zapoznanie z potencjałem czytelniczym dzieci, które powiedziały, że nie lubią książek i nie lubią czytać. Autorka widzi ogromne możliwości aktywizacji tych odbiorców przez bibliotekarzy, którzy mogą być animatorami kontaktów z książką. Analiza emocji czytelniczych, które wspierają rozwój inteligencji emocjonalnej dzieci, pobudzają ich wyobraźnię, podsycają gotowość empatyczną, stają się elementem społecznych postaw młodych czytelników, dają możliwość stworzenia modelu biblioteki przyjaznej dziecku i ukształtowania osobowości bibliotekarza,

który czuwa i troszczy się o dziecko czytające, rozumie jego potrzeby, pielęgnuje potencjał czytelniczy.

Bardziej tradycyjne badania sondażowe przeprowadziło CBOS w połowie maja 2003 roku na reprezentatywnej próbie losowo dobranych 70 szkół gimnazjalnych z całej Polski (przebadano 1396 gimnazjalistów), a ich pierwsze wyniki omówiła na konferencji Zofia Zasacka. Czytanie książek w tym okresie powinno już być nawykiem kulturalnym, pomaga młodemu człowiekowi odnaleźć się we współczesnej cywilizacji. Badania wykazały, że około 1/4 uczniów ma bardzo ograniczony kontakt z literaturą, nawet obowiązujące lektury szkolne nie są czytane (12% uczniów przyznało się, że nie przeczytało w całości żadnej lektury szkolnej w ciągu 3 lat gimnazjum). Oznacza to, jak słusznie zauważyła referentka, całkowitą porażkę szkoły, której nie udało się ani zachęcić uczniów do lektury, ani wyegzekwować minimum obowiązku szkolnego. Około 17% badanych wyraziło zdecydowaną niechęć do czytania. Znacznie chętniej niż po książkę badani uczniowie sięgali po prasę (głównie popularne młodzieżowe tygodniki). Na pytanie o wybory książek poza obowiązkami szkolnymi badani uczniowie wymienili ogromną liczbę autorów i tytułów. Znaleźli się wśród nich znani autorzy książek dla dzieci i młodzieży (we wskazaniach dominowała tematyka przygodowa oraz obyczajowa; kolejną grupę stanowiły utwory z kręgu szeroko rozumianej fantastyki: *science fiction*, *fantasy*, literatura grozy, horror). Wymieniano także publikacje popularnonaukowe, historyczne, przyrodnicze, geograficzne, a także książki z literatury pięknej dla dorosłych, książki z literatury popularnej, w tym romanse, oraz książki podejmujące tematykę narkomanii.

Dużo miejsca poświęcono roli i funkcji biblioteki dla dzieci. Krzysztof Maciąg omówił wstępne wyniki badań przeprowadzonych w ramach tematu „Miejsce biblioteki publicznej w systemie edukacji”. Nowe zadania stojące w procesie edukacji przed bibliotekami szkolnymi dają możliwość wielorakiej współpracy tych bibliotek z publicznymi, m.in. w zakresie organizowania imprez czytelniczych, realizacji programu ścieżek: „edukacja czytelnicza i medialna”, konsultowania planów zakupu książek i czasopism. Autor referatu zapoznał ze wstępnymi wynikami badań prowadzonych w dwóch ostatnich klasach szkoły podstawowej i trzech gimnazjalnych w zróżnicowanych środowiskach społecznych: wielkomiejskim, małomiejskim oraz wiejskim. Ich celem była próba ustalenia, jaki odsetek uczniów korzysta z księżnic publicznych, jakich informacji i materiałów poszukuje, jakie uzyskuje w bibliotekach szkolnych i publicznych, jakie czerpie z mediów i innych źródeł, m.in. z Internetu. W świetle przeprowadzonych badań ankietowych okazało się, że biblioteki publiczne bezpośrednio wspierają edukację, uczestniczą w realizacji ścieżki programowej „edukacja regionalna”, dążą do zaspokajania potrzeb informacyjnych czytelników w wieku szkolnym.

Redaktorka tomu Grażyna Lewandowicz-Nosal opracowuje już od kilku lat raporty z badań nad kondycją polskich bibliotek publicznych dla dzieci. W ostatniej książce: *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce. Raport z badań* (Warszawa 2003, BN Instytut Książki i Czytelnictwa) zapoznała ze stanem, wielkością i funkcjonal-

nością lokali bibliotecznych oraz ich wyposażeniem w sprzęt techniczny. Badała zarówno aspekty ilościowe: liczbę placówek, użytkowników, wielkość księgozbiorów i ich wykorzystanie, jak i jakościowe: funkcje społeczne bibliotek, charakter i rozmiary kontaktów ze środowiskiem lokalnym, wpływ reform ustrojowych i administracyjnych na dokonane przekształcenia organizacyjne i funkcyjne. Niektóre wątki tych badań uwzględniła w wygłoszonym na konferencji referacie. Wyniki swoich badań skonfrontowała z analogicznymi, przeprowadzonymi w 1985 roku przez Barbarę Białkowską. Zwróciła uwagę na zmiany w strukturze administrowania państwem, które pociągnęły za sobą zmianę w sposobach zarządzania oraz finansowania bibliotek publicznych. Podała wiele danych liczbowych wskazujących na znaczącą likwidację placówek, przekształcanie filii i oddziałów, łączenie ich na przykład z bibliotekami szkolnymi. Wyraziła nadzieję, że nowela do ustawy o bibliotekach uchwalona 27 lipca 2001 roku, wprowadzająca zapis zakazujący łączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami, wpłynie na zaniechanie tych praktyk. W badaniach porównawczych uwzględniła stan zakupu książek przez badane biblioteki w latach 1985–2000, wpływający na liczbę odwiedzin w bibliotekach, zainteresowanie czytaniem książek oraz wzrost czytelnictwa. Nie pominęła zagadnienia wyposażenia bibliotek, chociażby w sprzęt komputerowy. We wnioskach wypływających z analizy materiału badawczego referentka upomniała się o konieczność redefiniowania terminu „biblioteka dla dzieci”, wyraźnego rozróżnienia filii i oddziału oraz określenia pewnych standardów tych placówek (np. wieku czytelników, lokalu bibliotecznego, charakteru zbiorów, fachowego przygotowania pracowników).

W części informacyjnej o funkcjonowaniu bibliotek dla najmłodszych zaprezentowało się sześć bibliotek publicznych dla dzieci. Stanisława Niedziela omówiła zasady funkcjonowania i formy pracy filii specjalistycznej dla dzieci i młodzieży Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Łukasza Gómiczkiego w Oświęcimiu, działającej pod patronatem Międzynarodowego Kuratorium do spraw Książki dla Młodych – Polskiej Sekcji IBBY oraz Fundacji „Książka dla Dziecka”. Po omówieniu układu 25-tysięcznego księgozbioru zatrzymała się nad formami działalności kulturalno-oświatowej i popularyzatorskiej w kilku stałych cyklach tematycznych: zajęcia animacyjno-czytelnicze o charakterze zabawowym dla dzieci od 2–7 lat pod nazwą „Czwartkowe bajania”; we współpracy ze szkołami przygotowywanie ścieżek dydaktycznych z zakresu edukacji czytelniczej, medialnej i regionalnej; poranki i godziny literackie oraz spotkania autorskie w cyklu „Pisarze dzieciom i młodzieży”; prezentacje kultur innych krajów i integracja kulturowa poprzez książkę dla młodych; obchody świąt rodzinnych w cyklu „Godziny dla rodziny”; małe dziecko i jego rodzice w bibliotece; wychowanie do mediów; wychowanie bez porażek. W ramach promocji biblioteki, czytelnictwa i miasta Oświęcimia wyróżnia się najlepszych czytelników, w roku 2002 było ich 70), występuje wówczas zespół „Woluminki” z okolicznościowym programem artystycznym, często z udziałem znanych pisarzy dla dzieci i młodzieży. Biblioteka organizuje także urozmaicone formy pracy w okresie wakacji i ferii, każdego roku 2 kwietnia organizuje obchody Międzynarodo-

dowego Dnia Książki Dziecięcej. Dwukrotnie zorganizowała „Chotomalia” z udziałem Wandy Chotomskiej, włącza się aktywnie do Akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Od 1995 roku w dniu 3 września odbywają się uroczyste obchody Dnia Miasta z okolicznościowymi wystawami, konkursami literackimi i spotkaniami ze znanymi ludźmi. Stanisława Niedziela wymieniła skrupulatnie międzynarodowe i krajowe konferencje i seminaria, w których oświęcimska placówka współuczestniczyła, nie pominęła także tematu działalności informacyjnej biblioteki, wspomniała o artystycznym zespole „Woluminki”, uświetniającym liczne formy działalności biblioteki, oraz o Klubie Miłośników Książki. Za swoją działalność i niekonwencjonalne formy promocji książki i czytelnictwa biblioteka otrzymała: wyróżnienie Polskiej Sekcji IBBY, nagrodę w konkursie „Biblioteka Roku” w woj. bielskim, nominację do Międzynarodowej Nagrody Asami, statuetkę Fundacji ABCXXI za udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, nominację do Nagrody Prezydenta RP.

W ostatnich latach na łamach bibliotekarskiej prasy fachowej można odnaleźć wiele informacji o interesujących formach pracy Biblioteki dla Dzieci im. Wandy Chotomskiej w Płocku. Biblioteka powstała w roku 2000 z połączenia Oddziału dla Dzieci i Wypożyczalni dla Dzieci. Agnieszka Rojewska przedstawiła na konferencji szczegóły architektoniczne i wyposażenie biblioteki, a następnie zajęła się omówieniem księgozbioru i jego wykorzystaniem w różnych formach pracy z książką. Dużym zainteresowaniem cieszą się poranki w bibliotece dla dzieci w wieku 2–5 lat, a opiekunowie przychodzą nawet z dziećmi młodszymi. Uroczyście obchodzi się rodzinne święta kalendarzowe. Dla grup przedszkolnych są organizowane spotkania z bajką, a dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjów cykle zajęć o różnorodnej tematyce z wykorzystaniem tekstu literackiego. „Chotomek” proponuje dzieciom i młodzieży atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu w licznych kółkach zainteresowań i pomysłowych tematach w okresie wakacyjnym, kiedy to odbywają „letnie podróże” z wykorzystaniem literatury. Biblioteka organizuje ciekawe konkursy literackie i plastyczne, współpracuje ze szkołami, przedszkolami i samorządem lokalnym. Szeroki zakres usług informacyjnych i edukacyjnych wyróżnia tę bibliotekę i wszystkie płockie filie biblioteczne, a niezwykle cenną formą działalności są zajęcia w Klubie Małego Dziecka, które gwarantują wykształcenie stałych nawyków czytania i korzystania z biblioteki.

Elżbieta Rychlicka wystąpiła na konferencji z komunikatem o działalności Filii Dziecięco-Młodzieżowej nr 2 Legnickiej Biblioteki Publicznej, znanej w środowisku jako „Biblioteka z Jeżem”. Ciekawy wystrój wypożyczalni dla dzieci na wzór legnickiego Rynku przyciąga najmłodszych czytelników, a podstawowe założenia funkcji wychowawczej biblioteka spełnia w trzech głównych programach: czytelniczo-medialnym „Od papirusów do książki multimedialnej”; regionalnym „Tropami naszego dziedzictwa” i literackim „Wędrówki po literaturze”. Omówione ciekawe i zróżnicowane formy zajęć oraz lekcji bibliotecznych wskazują na pomysłowość bibliotekarzy. Wykorzystanie bogatego zasobu piśmiennictwa dla dzieci i młodzieży w tych formach zajęć jest godne naśladowania. Funkcja informacyjna tej biblioteki

polega na propagowaniu samej placówki oraz jej zbiorów, jak i prowadzonych przez nią działań edukacyjnych, a strona internetowa biblioteki, ciągle aktualizowana, pozwala zapoznać się z jej bogatą ofertą zajęć.

Działania związane z aranżowaniem czasu wolnego i edukacją równoległą dzieci i młodzieży prowadzi Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefa Wybickiego w Sopocie. Są one kontynuacją autorskiego projektu „Biblioteka bez granic”. Współpraca bibliotekarzy z czytelnikami przybiera różnorodne formy, związane z książką jako tekstem kultury, a od kilku lat działania te są wspierane technologią informacyjną. Violetta Trella i Katarzyna Wojciechowska zapoznały z różnorodnymi formami pracy z najmłodszymi użytkownikami biblioteki. W ramach działalności edukacyjnej, propagującej czytelnictwo i promującej bibliotekę, wykorzystuje się metody pedagogiki zabawy, arteterapii, muzykoterapii, metody ruchu rozwijającego, biblioterapii. Praca z użytkownikami w ramach warsztatów twórczej edukacji, ciekawe konkursy oraz inicjatywy kulturalne i edukacyjne wzbogacają wiedzę o świecie i rozwijają twórczą wyobraźnię. Na uwagę zasługuje ponadto zapoznawanie z najnowszą technologią komputerową oraz informacja medialna na temat działalności placówki.

Z wielkim zainteresowaniem wysłuchali uczestnicy konferencji wystąpień na temat „Bibliotek modelowych dla młodych klientów”, będących realizacją projektów Fundacji Bertelsmanna wspólnie z polskimi bibliotekami publicznymi. Projekt tej biblioteki we Wrocławiu omówiła Anna Janus. Zarysowała plan adaptacji zabytkowego budynku w centrum miasta dla potrzeb tej nowoczesnej placówki, przedstawiła propozycję zbiorów, usług oraz nowych form działania placówki. Zbiory dla potrzeb tej biblioteki są już gromadzone, 25 czerwca 2004 roku otwarto w ramach projektu „Mediatekę”. Plan działalności biblioteki w Olsztynie przedstawiła Elżbieta Józwiowicz, nadmieniając, że w rozwijaniu i doskonaleniu form pracy znaczny udział będą mieli użytkownicy, a jej otwarcie jako „Planety 11” miało miejsce 3 września 2004 roku.

Omówienie najnowszej literatury dla dzieci i młodzieży, jej miejsca na rynku książki, stanu czytelnictwa młodych odbiorców oraz zapoznanie z wypracowanymi formami pracy w tradycyjnych i najnowszych bibliotekach było niezwykle cennym wkładem organizatorów konferencji w programowanie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy, a opublikowane materiały stanowią wartościową pozycję metodyczną w modernizowaniu i uatrakcyjnianiu pracy bibliotekarza.